

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

Nærings- og handelsdepartementet
Postboks 8014 Dep
0030 Oslo

Deres ref
201101163

Vår ref
201101832

Dato
05 OKT. 2011

Høringsuttalelse – utredning av mellomlagerløsning for brukt reaktorbrensel og langlivet mellomaktivt avfall (NOU 2011:2)

Miljøverndepartementet viser til brev av 20. mai 2011 hvor Nærings- og handelsdepartementet ber om høringsuttalelser til utredningen av mellomlagerløsning for brukt reaktorbrensel og langlivet mellomaktivt avfall, Strandenutvalget.

Innledningsvis presiserer Miljøverndepartementet at radioaktiv forurensning og avfall fra 1. januar 2011 er regulert av forurensningsloven, ved forskrift om forurensningslovens anvendelse på radioaktiv forurensning og avfall samt et eget og nytt kapittel 16 om radioaktivt avfall i avfallsforskriften. En eventuell etablering av et nytt mellomlager, behandlingsløsning for det brukte brenselet og spørsmål om eksport og import av avfall krever tillatelse etter dette regelverket. Statens strålevern fatter vedtak i første instans, og Miljøverndepartementet er klageinstans. Departementets høringsuttalelse er på denne bakgrunn generelle vurderinger av utvalgets utredninger og forslag. De konkrete vurderingene ved en eventuell senere oppfølging av forslagene vil måtte foretas av Statens strålevern.

Departementet viser til at det i løpet av de siste ti årene er utarbeidet flere utredninger om ulike forhold knyttet til de norske kjernereaktorinstallasjonene på Kjeller og i Halden. Allerede Bergan-utvalget anbefalte i 2001 på side 8: *".. at det bør bygges et nytt, sentralt mellomlager, og at arbeidet med å utrede dette bør settes i gang umiddelbart."* Etter Miljøverndepartementets vurdering er det nå nødvendig å avklare økonomisk ansvar, organisering og oppfølging for å sikre en tilfredsstillende behandling av det brukte brenselet og annet radioaktivt avfall fra virksomheten ved forskningsreaktorene. Vi støtter derfor flertallet i Strandenutvalgets anbefaling punkt 1, *"... at organisatoriske og*

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Myntgt. 2
postmottak@md.dep.no
www.miljo.no

Telefon
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Avdeling for internasjonalt
samarbeid
Telefaks
22 24 27 55

Saksbehandler Kristin
Heggelund
22245906

økonomiske rammebetingelser rundt en mellomlagring av brukt brensel og annet radioaktivt avfall avklares så raskt som mulig. Dette inkluderer klarlegging av finansieringsansvar for historisk og framtidig avfall. Prinsippet om at forurensere betaler, bør legges til grunn.”

Miljøverndepartementet støtter også utvalgets flertall i at det må tas en beslutning om etablering av et nytt mellomlager for å sikre en tilfredsstillende løsning for lagring av det brukte brenselet. Etablering av et nytt mellomlager er en omfattende og langvarig prosess, som kan skje parallelt med endelige avklaringer av hvilket avfall som skal lagres der, og hvilken type behandling som er nødvendig før avfallet sendes til mellomlagring. Departementet vil også peke på at en senere dekommisjonering av forsøksreaktorene vil medføre behov for sikker og langsiktig lagring av radioaktivt avfall, slik at etablering av et nytt mellomlager kan tjene flere formål utover å lagre det brukte brenselet fra reaktordriften.

Miljøverndepartementet støtter utvalgets vurdering om at hensynet til en senere utvikling av et mellomlager må ivaretas i planleggingen og gjennom anleggets levetid, og påpeker at det i oppfølgingen av Strandenutvalget bør trekkes linjer mot endelig løsning for avfallet etter mellomlagringen.

Medlemmet Ingeborg Rasmussen understreker i sin dissens flere forhold hun mener er usikre, og konkluderer med at det er behov for en skrittvis tilnærming i beslutningsprosessen. I den sammenheng vil Miljøverndepartementet påpeke at radioaktivt avfall allerede før forurensningsloven ble tatt i bruk var regulert gjennom strålevernforskriften. Et skifte fra strålevernlovgivningen til forurensningslovgivningen kan, etter departementets vurdering, ikke benyttes som argument for å utsette beslutningen om å etablere et mellomlager.

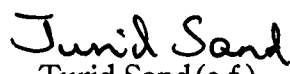
Etter Miljøverndepartementets vurdering bør et framtidig mellomlager drives av en organisasjon som er uavhengig av Institutt for Energiteknikk (IFE) for å sikre uavhengighet mellom den nukleære virksomheten og det langsiktige ansvaret som etablering av mellomlageret vil medføre. Det er også naturlig at en slik organisasjon står for de nødvendige søknadene med miljøvurderinger og annen dokumentasjon knyttet til etablering og bruk av mellomlageret.

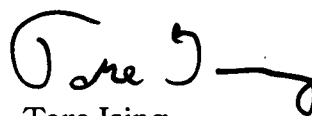
Ved en eventuell detaljering av organisering og driftsløsning, legger Miljøverndepartementet til grunn at det ikke nødvendigvis er best å kopiere måten den alminnelige avfallssektoren er organisert på. Avfallets spesielle art knytte til håndtering og skadepotensiale kan tale for at driften bør være i regi av en offentlig myndighet. Vi antar at det er nærliggende å vurdere andre lands innretninger for håndtering av radioaktivt avfall. Utvalget støtter også en slik vurdering, og peker på løsningen som er valgt i Danmark hvor det er opprettet en egen statlig institusjon med hensikt å avvikle nukleære anlegg.

Miljøverndepartementet er gjort kjent med at Statens strålevern ser behov for en bredere dokumentasjon og vurderinger enn det som til nå er kommet frem i utredningene knyttet til nødvendigheten av å opparbeide det ustabile avfallet før lagring. Etter departementets vurdering medfører dette at det er usikkerhet knyttet til anbefalingen om at det ustabile avfallet må represseres. Departementet ber derfor om at en grundig dokumentasjon og vurdering av miljøkonsekvensene knyttet til løsningsalternativer for det ustabile brukte brenselet er sentralt i oppfølgingen av Strandenutvalget, og at dette arbeidet må baseres på flere alternativer enn utvalgets eneste anbefalte løsning.

En eventuell eksport av det brukte brenselet krever tillatelse fra Statens strålevern, og i vurderingen av en tillatelse skal det blant annet ses hen til om eksport er *"nødvendig for å sikre en miljømessig forsvarlig behandling av det radioaktive avfallet ut fra en samlet vurdering av tilgjengelige behandlingsløsninger i Norge, avfallets beskaffenhet og miljørisiko ved ulike alternativer"*. Dette understreker behovet for at man har gjennomført tilstrekkelige miljøkonsekvens- og risikovurderinger av mulige løsninger, og det vil være en fordel for beslutningsprosessen om arbeidet igangsettes raskt.

Med hilsen

Turid Sand (e.f.)
fung. ekspedisjonssjef

Tore Ising
avdelingsdirektør